

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 iulie 2019, în cauza penală în privința lui

*Niculiseanu Nicolai XXXXX, născut la
XXXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 24.07.2018 – 05.04.2019

instanța de apel: 24.04.2019 – 09.07.2019

instanța de recurs ordinar: 17.08.2019 – 24.03.2020

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 05 aprilie 2019, Niculiseanu Nicolai a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În conformitate cu art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat pedeapsa de 3 ani închisoare, aplicată lui Niculiseanu Nicolai, fixându-i stabilit un termen de probațiune de 5 ani.

La fel, Niculiseanu Nicolai a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu amendă în cuantum de 600 unități convenționale, echivalentul sumei de 30 000 lei. Fiindu-i explicat inculpatului că, potrivit art. 64 alin. (3¹) Cod penal este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult trei zile lucrătoare din momentul în care hotărârea devine executorie. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

A fost soluționată soarta corpurilor delict.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut:

Niculiseanu Nicolai la data de XXXXXX, nedeținând permis de conducere, a urcat la volanul autoturismului „BMW 316”, cu n/î XXXXXX.

Ulterior, în jurul orei XXXXXX, deplasându-se cu autoturismul menționat, pe traseul dintre s. XXXXXX și s. XXXXXX, în direcția spre s. XXXXXX, r. Cahul, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, prin urmare a tamponat pe pietonul Munteanu Vasile, care se afla pe marginea acostamentului, cauzându-i leziuni corporale sub formă de traumă asociată, manifestată prin: traumă cranio-cerebrală închisă, plagă contuzii pe frunte din stânga, cu hemoragii în țesuturile moi adiacente, traumă contuză a toracelui, fracturi costale 5, 6, 7 din dreapta, cu hemoragii în țesuturile moi adiacente, traumă membrelor, plagă contuză a antebrațului stâng, fractura claviculei drepte, amputarea traumatică a gambei drepte în treimea superioară, fractură cominutivă a ambelor oase gambei stâng în treimea medie, care se califică ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață, prin urmare la data de XXXXXX, victima Munteanu Vasile a decedat în Spitalul raional Cahul, în rezultatul șocului septic, ca urmare a dezvoltării procesului inflamativ - flegmonos la nivelul țesuturilor moi în regiunea amputării traumatice a gambei drepte, la nivelul fracturii claviculei drepte, la nivelul fracturilor costale din dreapta și fracturii cominutive ambelor oase a gambei stângi.

Acțiunile date fiind încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi: "(1) încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane".

Tot el, Niculiseanu Nicolai, după ce a comis accidentul rutier susmenționat, din XXXXXX, soldat cu cauzarea leziunilor corporale Grave victimei Munteanu Vasile, ignorând prevederile Regulamentului circulației rutiere, în continuarea acțiunilor sale infracționale, a părăsit locul accidentului rutier, deplasându-se cu mijlocul de transport într-o direcție necunoscută.

Faptele acestuia fiind încadrate în baza art. 266 Cod penal, cu semnele de calificare: "părăsirea locului accidentului rutier de către persoana care conducea mijlocul de transport și care a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art.264 alin.(3) și(5)".

Cauza penală în speță a fost examinată în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Cahul – Boghean Dumitru prin care a solicitat casarea sentinței

contestate și emiterea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor imputate, cu stabilirea pedepsei minime sub formă de 4 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, cu încasarea din contul inculpatului Niculiseanu Nicolai în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 9561,24 lei.

3.1 În motivarea apelului procurorul a indicat că a fost încadrat greșit faptul cauzării din imprudență a decesului unei persoane, deoarece victima a decedat ulterior în rezultatul dezvoltării procesului inflamativ flegmonos la nivelul țesuturilor moi în regiunea amputării traumatice, această opinie a instanței, se combate prin înseși conținutul sentinței, în care este stipulat că judecătorul conchide că învinuirea adusă inculpatului Niculiseanu Nicolai este întemeiată, și și-a găsit confirmarea, însă în continuarea textului aceleiași sentințe, judecătorul deja formulează o altă concluzie, precum că acțiunile inculpatului au fost încadrate greșit;

- la pronunțarea sentinței în procedură simplificată, prima instanță a reținut o altă încadrare juridică decât cea constatată în rechizitoriu, în baza prevederilor art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală;

- instanța de fond în mod eronat a recalificat acțiunile inculpatului în baza lit. a) alin. (3) art. 264 Cod penal, încălcând astfel dispoziția art. 364¹ alin. (2) Cod de procedură penală, care prevede expres că judecata nu poate avea loc în baza probelor administrate la urmărirea penală, decât dacă inculpatul își recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu, și deși Niculiseanu Nicolai a îndeplinit toate criteriile date, în procesul penal s-au acumulat dovezi suficiente, care confirmă că infracțiunea se încadrează în art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal, iar dacă judecătorul ajunge la o concluzie întemeiată că a fost calificată greșit infracțiunea, atunci urmează a fi reluată judecarea cauzei în procedură generală;

- instanța de judecată a aplicat o pedeapsă prea blândă, stabilindu-i pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal

- pedeapsă sub formă de 3 ani închisoare, cu privire la mijloacele de transport 3 ani cu privarea dreptului de a conduce, și suspendând condiționat în temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei – pe un termen de probațiune de 5 ani, iar pentru infracțiunea prevăzută de art. 266 Cod penal – 600 unități contravenționale amendă. Astfel, conform art. 75 alin. (1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, precum și de condițiile de viață a familiei acestuia;

- instanța de fond nu a ținut cont de faptul că, inculpatul a condus fără permis de conducere mijlocul de transport, fapt ce a servit la producerea

accidentului rutier soldat ulterior cu decesul persoanei, nu s-a autodenunțat, a ascuns automobilul, s-a ascuns singur de organele de poliție până a fost depistat, a consumat băuturi alcoolice după comiterea accidentului rutier, ceea ce contravine Regulamentului circulației rutiere. Nu a colaborat cu organul de urmărire penală, a înaintat versiuni diferite a celor întâmplate, lucru ce a determinat organele de poliție să recurgă la acțiuni procesuale suplimentare, ceea ce a dus la recunoașterea vinovăției în ședința de judecată a inculpatului Niculiseanu Nicolai, după ce a făcut cunoștință cu materialele cauzei și probele acumulate, fapt ce denotă că inculpatul a încercat prin diferite metode să evite răspunderea penală;

- instanța de judecată a respins solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea în contul statului de la inculpatul Niculiseanu Nicolai a cheltuielilor de judecată suportate în cadrul urmăririi penale, deoarece cheltuielile suportate au fost necesare pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, și aceste cheltuieli se plătesc din sumele alocate de stat;

- refuzul instanței de a recupera cheltuielile judiciare din contul inculpatului ca fiind neîntemeiate, deoarece inculpatul a fost eliberat total de la plata acestora, neavând la întreținere careva persoane, în același timp fiind angajat în câmpul muncii, la fel nefiind prezentate careva dovezi că ultimul nu ar avea alte venituri sau că nu dispune de proprietăți.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, din 09 iulie 2019, a fost admis apelul declarat de către procurorul în Procuratura r. Cahul – Boghean Dumitru.

A fost casată total sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 05 aprilie 2019, pronunțată în cauza penală de învinuire a lui Niculiseanu Nicolai de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) și art. 266 Cod penal.

A fost pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Niculiseanu Nicolai a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal și a fost stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

Niculiseanu Nicolai a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal și a fost stabilită o pedeapsa cu închisoare pe un termen de 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor stabilite lui Niculiseanu Nicolai,

a fost stabilită pedeapsa definitivă 3 (trei) ani 2 (două) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei lui Niculiseanu Nicolai s-a calculat de la 09 iulie 2019.

Niculiseanu Nicolai s-a luat sub strajă din în sala ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 90¹ Cod penal, s-a dispus suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate inculpatului Niculiseanu Nicolai, urmând ca în termenul de 1 (un) an și 7 (șapte) luni din pedeapsa definitivă să-l execute în penitenciar de tip semiînchis, după care executarea termenului rămas al pedepsei 1 (un) an 7 (șapte) luni va fi suspendată condiționat, cu stabilirea lui Niculiseanu Nicolai un termen de probațiune cu durata de 1 (un) an.

A fost soluționată soarta corpurilor delict.

S-a respins cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în mărime de 9 561 (nouă mii cinci sute șaizeci și unu) lei, 24 bani, ca fiind neîntemeiată.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit corect starea de fapt, însă eronat a conchis necesitatea încadrării acțiunilor inculpatului Niculiseanu Nicolai ca constituind o faptă penală prevăzută de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal și nu art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal, cum i s-a înaintat învinuirea.

Instanța de apel a considerat că la judecarea cauzei, instanța de fond corect a examinat și acceptat cererea inculpatului privind judecarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, considerând că din probele administrate rezultă că, fapta inculpatului este stabilită și există suficiente date cu privire la persoana inculpatului pentru a permite stabilirea unei pedepse, după cum o cer prevederile art. 364¹ alin. (4) Cod de procedură penală. Just a apreciat că din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că, fapta a avut loc și a fost săvârșită de către inculpatul Niculiseanu Nicolai. Însă, eronat instanța de fond a încadrat acțiunile acestuia art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal și nu art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal, cum i s-a înaintat învinuirea.

Instanța de apel a notat ca fiind întemeiat argumentul procurorului, precum că instanța de fond greșit făcut o altă încadrare juridică decât cea constatată în rechizitoriu, eronat a recalificat acțiunile inculpatului în baza lit. a), alin. (3) art. 264 Cod penal, încălcând astfel dispoziția art. 364¹ alin. (2) Cod de procedură penală, care prevede expres că judecata nu poate avea loc în baza probelor administrate la urmărirea penală, decât dacă inculpatul își recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu, și deși Niculiseanu Nicolai a îndeplinit toate criteriile date, în procesul penal s-au acumulat dovezi suficiente, care confirmă că infracțiunea se încadrează în art. 264 alin.

(3), lit. b) Cod penal, iar dacă judecătorul ajunge la o concluzie întemeiată că a fost calificată greșit infracțiune, atunci urmează a fi reluată judecarea cauzei în procedură generală. Dar, la caz, chiar de instanța de fond conchide săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal, admite cererea privind examinarea cauzei în procedură specială, chiar dacă învinuirea este adusă în baza art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal și nu art. art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal.

Instanța de apel, a constatat că Niculiseanu Nicolai la XXXXXX, nedeținând permis de conducere, a urcat la volanul autoturismului „BMW 316”, cu numărul de înmatriculare XXXXXX. Ulterior, în jurul orei XXXXXX, deplasându-se cu autoturismul menționat, pe traseul dintre s. XXXXXX și s. Giurgiulești, în direcția spre s. XXXXXX, r. Cahul, nu s-a isprăvit cu conducerea mijlocului de transport, prin urmare a tamponat pe pietonul Munteanu Vasile, care se afla pe marginea acostamentului, cauzându-i leziuni corporale sub formă de traumă asociată, manifestată prin: traumă cranio-cerebrală închisă, plagă contuzii pe frunte din stânga, cu hemoragii în țesuturile moi adiacente, traumă contuză a toracelui, fracturi costale 5, 6, 7 din dreapta, cu hemoragii în țesuturile moi adiacente, traumă membrilor, plagă contuză a antebrățului stâng, fractura claviculei drepte, amputarea traumatică a gambei drepte în treimea superioară, fractură cominutivă a ambelor oase gambei stâng în treimea medie, care se califică ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață, prin urmare la data de XXXXXX victima Munteanu Vasile a decedat în Spitalul raional Cahul, în rezultatul șocului septic, ca urmare a dezvoltării procesului inflamativ - flegmonos la nivelul țesuturilor moi în regiunea amputării traumatice a gambei drepte, la nivelul fracturii claviculei drepte, la nivelul fracturilor costale din dreapta și fracturii cominutive ambelor oase a gambei stângi.

Acțiunile date urmează a fi încadrate în baza art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi: "(1) încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane".

În continuare, instanța de apel, a reținut că Niculiseanu Nicolai, după ce a comis accidentul rutier din 04 august 2017, soldat cu cauzarea leziunilor corporale grave victimei Munteanu Vasile, ignorând prevederile Regulamentului circulației rutiere, în continuarea acțiunilor sale infracționale, a părăsit locul accidentului rutier, deplasându-se cu mijlocul de transport într-o direcție necunoscută.

Instanța de apel a concluzionat că, faptele date corect fiind încadrate de prima instanță în baza art. 266 Cod penal, cu semnele de calificare: "părăsirea locului accidentului rutier de către persoana care conducea mijlocul de transport și care a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art.264 alin.(3) și(5)".

Instanța de apel, analizând împrejurările cauzei a constatat din totalitatea de probe administrate în cauza penală de instanța de fond menționând că acestea au fost apreciate prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu prin coroborare, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, potrivit căruia, „fiecare probă necesită să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicităților, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborărilor”.

Instanța de apel a notat că, la pronunțarea sentinței instanța de fond nu a ținut cont în totalitate la emiterea sentinței și stabilirea faptului că acțiunile săvârșite de Niculiseanu Nicolai se încadrează în prevederile art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal și nu în cele prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal. Or, conform art. 3 alin. (1) Cod penal „nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală”. Iar, art. 6 CEDO, prevede că "orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale. Dreptul la un proces echitabil vizează respectarea principiului egalității armelor, adică că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversul”.

La stabilirea și individualizarea pedepsei pentru inculpatului, prima instanță nu a dat eficiență criteriilor de individualizare a pedepsei, și nu a ținut întru totul cont de prevederile art. 364 ¹Cod de procedură penală, inclusiv și de cele stipulate în art. 61, art. 75 Cod penal.

Instanța de apel a constatat că instanța de fond la emiterea sentinței incorect a stabilit pedeapsa inculpatului, nefiind respectate în acest sens și prevederile art. 61 Cod penal, "(1) pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor”.

Instanța de apel stabilit că prima instanță stabilindu-i inculpatului pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea acesteia în

penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. Iar, în conformitate cu art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat pedeapsa de 3 ani închisoare, aplicată lui Niculiseanu Nicolai, fixându-i stabilit un termen de probațiune de 5 ani. Și pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu amendă în cuantum de 600 unități convenționale, echivalentul sumei de 30 000 lei, nu a ținut cont nici de faptul că instanța de judecată stabilește pedeapsa echitabilă în conformitate cu principiul individualizării pedepsei (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei înserate la art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de judecată aplică pedeapsă luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, s-a constatat că instanța de judecată nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, art. 61, art. 75-78 Cod penal, nu s-a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de circumstanțele în care a fost comisă fapta, de persoana celui vinovat, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia.

Instanța de apel ținând cont de gradul de pericol al infracțiunii săvârșite de inculpat, punând accent pe personalitatea inculpatului, atitudinea acestuia față de infracțiunea comisă, a considerat necesar de a stabili în privința acestuia pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. b) Cod penal, pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. Iar, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, pedeapsa cu închisoare pe un termen de 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, fiind necesar de a stabili pedeapsa definitivă 3 ani și 2 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, în baza art. 72 Cod penal, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Instanța de apel a ajuns la concluzia de a stabili inculpatului anume pedeapsa cu izolarea acestuia de societate, fără aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal. Or, anume această pedeapsă va duce la realizarea scopului pedepsei, inculpatul fiind posibil de corectat doar prin stabilirea pedepsei date, care va atinge scopul prevăzut de art. 61 Cod penal.

Instanța de apel constatată că, chiar dacă inculpatul a recunoscut fapta și s-a căit sincer de cele comise, toate acestea nu denotă faptul că acestuia îi pot fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal. Iar, instanța de fond nu a pus accent și pe aceste circumstanțe la stabilirea pedepsei, și fără a ține cont de scopul și motivele faptei, de personalitatea inculpatului, de comportamentul acestuia în timpul și după săvârșirea faptelor. În consecință, la caz, chiar dacă se desprinde inaplicabilitatea prevederilor art. 90 Cod penal, prima instanță incorect a considerat că inculpatul poate fi corectat și prin aplicarea pedepsei cu stabilirea unui termen de probațiune. În speță fiind aplicabile prevederile art. 90¹ și nu cele ale art. 90 Cod penal.

Instanța de apel a considerat necesară suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate inculpatului Niculiseanu Nicolai, urmând ca termenul de 1 an 7 luni din pedeapsa definitivă să-l execute în penitenciar de tip semiînchis, după care executarea termenului rămas al pedepsei de 1 an și 7 luni va fi suspendată condiționat, cu stabilirea lui Niculiseanu Nicolai un termen de probațiune cu durata de 1 an.

Instanța de apel a considerat întemeiată concluzia instanței de fond cu privire la respingerea cererii cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, în sumă de 9 561,24 lei, considerând că în cadrul urmăririi penale nu au fost suportate careva cheltuieli judiciare care ar putea fi încasate din contul inculpatului. Or, solicitantul efectuării expertizei este statul, în persona organului de urmărire penală, motiv pentru care obligația de suportare a cheltuielilor pentru efectuarea expertizei îi revine statului.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care invocând temeiurile prevăzute la pct. 6), 10) și 16), alin. (1), art. 427 Cod de procedură penală a solicitat casarea parțială a deciziei contestate în latura penală, în partea stabilirii pedepsei în baza art. 264 alin.(3) lit.b) Cod Penal, în partea stabilirii pedepsei definitive, conform art.84 Cod penal și a executării pedepsei în baza art.90¹ Cod penal și a soluției privind cheltuielile judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei, în această parte, de către instanța de apel.

5.1. În motivarea recursului ordinar invocă:

- instanța de judecată nu a ținut cont de faptul, că pedeapsa penală este o măsură de constrângere și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, restabilirea echității sociale precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni;

- pedeapsa stabilită inculpatului este prea blândă și nu corespunde principiului individualizării pedepsei penale, deoarece inculpatul a condus

mijlocul de transport neposedând permis de conducere, iar accidentul rutier s-a soldat cu decesul persoanei;

- inculpatul nu s-a autodenunțat de bună voie, după producerea accidentului rutier a ascuns automobilul și singur s-a ascuns de organele de poliție până a fost depistat;

- inculpatul a consumat băuturi alcoolice, fapt care contravine Regulamentului circulației rutiere;

- inculpatul pe parcursul urmăririi penale nu a colaborat cu organul de urmărire penală, înaintând diferite versiuni al celor întâmplate;

- inculpatul a recunoscut vina tocmai în instanța de judecată, după luarea de cunoștință cu materialele dosarului;

- inculpatul deja a beneficiat de faptul că a recunoscut vinovăția, astfel cauza în privința lui a fost examinată în baza probelor administrate în cursul urmăririi penale, conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală. Respectiv, unor și același circumstanțe la individualizarea pedepsei penale și la dispunerea executării pedepsei penale, instanțele de judecată le-au acordat o dublă valență juridică;

- doar prin executarea reală a pedepsei, inculpatul va conștientiza gravitatea acțiunilor, precum și va fi atins scopul legii penale de restabilire a echității sociale, de corectare a inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane;

- inculpatul se prezintă a fi o persoană social-periculoasă, astfel doar privarea de libertate ar putea îngădi societatea de la manifestarea unor acțiuni de acest gen;

- în dispozitivul deciziei lipsește soluția cu privire la pedeapsa complementară sub formă de privarea de drept de a conduce mijloace de transport, dispoziția privind trecerea cheltuielilor judiciare pe contul statului.

6. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei inculpatului, din următoarele considerente:

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună

rejudicarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri nemotivate.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Reieșind din sumarul recursului declarat de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Cahul, Calendari Dumitru, se constată că acesta este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 16), Cod de procedură penală, invocând următoarele cazuri de casare: *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția instanței; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale precum și norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.*

Verificând criticele expuse de autorul cererii de recurs, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată că acestea sunt întemeiate, deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție judecând cauza în ordine de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție care conține concluzii contradictorii în raport cu circumstanțele de fapt stabilite la caz. În cele din urmă, de către instanța de apel au fost formulate unele concluzii nefondate, iar prin aceasta, *inter alia*, nu a fost respectată întocmai cerința de motivare a hotărârii judecătorești, care face parte din setul garanțiilor subsecvente procesului echitabil, fapt prin care s-a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) din art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Efectuând o analiză textuală a părții motivante a deciziei instanței de apel se deduce, că aceasta nu cuprinde relevarea considerentelor ce ar fi clare și întemeiate legal asupra concluziilor formate în rezultatul verificării

sentinței contestate de apelant, în raport cu motivele invocate de părți și circumstanțele reale ale acestei cauze.

Prezenta cauză a fost judecată în prima instanță în procedura simplificată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, procedură care în opina instanței de apel a fost corect aplicată la caz, în pofida criticilor invocate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru.

Fiind contestată sentința, inclusiv în partea individualizării pedepsei de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, instanța de apel a ajuns la concluzia că, inculpatului pentru infracțiunile săvârșite urmează a-i fi stabilită pedeapsă cu închisoare pe un termen de 3 ani și 2 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 90¹ Cod penal, în cazul în care instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de personalitatea vinovatului, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute întreaga pedeapsă cu închisoare în penitenciar, aceasta poate dispune suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând în hotărâre perioada de executare a pedepsei în închisoare și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă, precum și motivele condamnării cu suspendarea parțială a executării pedepsei. Prima parte a pedepsei se execută în penitenciar, iar restul pedepsei se suspendă.

Deci, în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzia de a-i stabili făptuitorului infracțiunii suspendarea parțială a executării pedepsei, aceasta urmează să-și motiveze concluziile făcute în acest sens.

Instanța de apel la motivarea soluției adoptate în partea stabilirii pedepsei inculpatului, la caz, sub formă de închisoare, a reținut acel fapt că, *inculpatul poate fi corectat prin aplicarea pedepsei cu stabilirea unui termen de probațiune, fiind aplicabile prevederile art. 90¹ Cod penal (Vol. I, f.d. 231)*, însă, la stabilirea față de inculpatul Niculiseanu Nicolai a pedepsei nu a acordat deplină eficiență principiilor generale de aplicare a pedepsei conform art. 61 alin. (2) Cod penal, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei potrivit prevederilor art. 75 Cod penal.

Colegiul penal lărgit, menționează că chestiunea de individualizare a executării pedepsei este un proces obiectiv de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea atât a unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal în baza căruia este condamnat inculpatul cât și a modului de executare a acesteia, instanța de judecată fiind singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis infracțiunea, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării

operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Criteriile generale de individualizare a pedepsei sunt acele reguli, principii, prevăzute de Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seama la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia, de aceea persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă legală, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată.

Categoria și termenul (limita) de pedeapsă este stabilit în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art.76-77 Cod penal, precum și efectele acestora prescrise în art. 78 Cod penal.

Dispozițiile art. 61 alin. (1) și (2) Cod penal stabilesc că, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Potrivit art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Sub aspectul prevederilor legale enunțate, Colegiul penal lărgit statuează că pedeapsa este echitabilă atunci când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor sale, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune. Pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Totodată, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Față de considerentele menționate, Colegiul penal conchide, că instanța de apel la individualizarea pedepsei inculpatului nu a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, nu a ținut cont de prevederile art.7, 75 Cod Penal, urmând ca acestea să fie aplicate cu referință la cazul concret, aplicabilitatea acestora în raport cu circumstanțele stabilite, personalitatea făptașului, consecințele survenite, ne limitându-se doar la descrierea și redarea generală a conținutului normelor citate sub concluzia neargumentată privind corectitudinea sau incorectitudinea aplicării normelor legale la numirea pedepsei definitive.

Prin urmare, instanța de recurs ordinar statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, nefiind oferite răspunsuri la toate chestiunile importante pentru justa soluționare a cauzei, în special în partea neaplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

Pe cale de consecință, erorile admise de către instanța ierarhic inferioară nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit conchide de a admite recursul ordinar declarat la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, pentru adoptarea unei soluții întemeiate, cu respectarea prevederilor legale.

Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel a reținut corect circumstanțele suportării cheltuielilor judiciare, s-a expus argumentat și motivat asupra cerinței părții acuzării cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare solicitare, bazându-și soluția privind respingerea apelului procurorului în această parte, pe prevederile alin. (1), (2) și (3), art. 227; alin. (1), pct. 6), art. 143 Cod de procedură penală, și art. 2 al Legii nr. 68 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, din 14 aprilie 2016, în vigoare din 10 iunie 2016, cu modificările ulterioare, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența constantă a CtEDO.

Totodată, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în apelul declarat în prezenta speță în raport cu argumentele expuse în sentință, să verifice și să aprecieze în parte toate circumstanțele ce au importanță la stabilirea felului și mărimii pedepsei ce urmează a fi aplicată, să le dea o evaluare cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității acestor circumstanțe argumentarea impactului acestor circumstanțe la determinarea unei pedepse echitabile faptei comise, și să pronunțe o hotărâre întemeiată, în corespundere cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, casează parțial decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 iulie 2019, în cauza penală în privința lui *Niculiseanu Nicolai XXXXX*, în partea stabilirii pedepsei, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Niculiseanu Nicolai XXXXX se eliberează imediat din penitenciar dacă nu execută arest preventiv sau pedeapsa cu închisoare, în baza altor hotărâri judecătorești.

În rest, decizia contestată se menține, fiind irevocabilă în această parte.

Decizia, în partea dispunerii rejudecării cauzei, nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 28 mai 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena